

ERÄMAAN KUKKA

Pyhittäjä-äiti Maria Egyptiläinen on rohkaiseva esikuva. Hänen lukuisten syntiensä muisto ja taakka muuttui kääntymyksen myötä polttoaineeksi katumukselle. Hänessä toteutui Kristuksen sana: ”Tämän paljot synnit ovat anteeksi annetut: hänhän näet rakasti paljon” (Luuk. 7:47).

Pyhittäjä Marian askeesi oli äärimmäistä, mutta se tapahtui ”sydämen pakosta” eikä suoritus-hengessä. Hänelle omistetun sunnuntain kanonissa lausutaan: ”Voi, mikä ihmeteltävä muutos, mikä suuriarvoinen parannusenteko on tapahtunut sinussa, arvoisa, suuresti kunnioitettava Maria! Mikä jumalallinen rakkaus, joka pakotti sinua vihaamaan lihallisia nautintoja!” Katumuksen löytänyt heittäytyy Jumalan käsiin, ilman mitään turvaa, vaateita tai oikeuksia, sillä ”Tarpeellisia on vähän, tahi yksi ainoa. Maria on valinnut hyvän osan eikä sitä oteta häneltä pois” (Luuk. 10:42).

Pyhittäjä-äidin esimerkki osoittaa, että katumus on hyvin yksinkertaista. Se vaatii vain ainoan tarpeellisen asettamista kaiken muun edelle, hintaa kysymättä. Päivän kanonissa hänestä todetaan: ”Viisaasti hyljättyäsi kaikki maalliset asiat sinä osoitit Hengen arvokkaaksi asumukseksi.”

Pyhien elämäkertojen perusteella tällaista elämää näyttää siivittävän salainen ilo ja vapaus. Muuten se tuskin olisi mahdollista. Se on maailman silmissä järjetöntä ja hyödytöntä. Se on samaa rakkauden järjettömyyttä, jolla toinen Maria voiteli Kristuksen jalat, vaikka rahat olisi voitu käyttää paljon hyödyllisemminkin hyvän tekemiseen (Joh. 12:3–8).

Ortodoksia on järjetöntä, koska se perustuu Kristuksen rakastamiseen. Sitä ei voi ymmärtää hyödyllisyyden tai velvoitteen näkökulmista.

Vaikka pyhittäjä-äiti Maria on ääriesimerkki kristittynä elämisestä, hän on vieläkin enemmän ydinesimerkki siitä: hän on kertomus rakastavasta sydäimestä ja Jumalasta. Pyhittäjä Marian elämäkerta on yksinkertaisuudessaan järjettömän kaunis, kuin erämaassa kasvava ”hyödytön” paratiisin kukka. Se tuo mieleen pyhän Andreas Kreetalaisen katumuskanonin sanat: ”Portti on jo avattu valtakuntaan, johon ensimmäisinä menevät katumuksen tehneet fariseukset, publikaanit ja avionrikkojat.”

Isien mukaan katumus on elämäntapa: jatkuva, päättäväinen ja valoisan surumielisyyden kirjastama. Pyhä Johannes Siinailainen, Portaiden kirjoittaja, muistuttaa: ”Älä hämmästy, kun lankeat joka päivä, äläkä luovu, vaan pysy miehuullisena. Kun vamma on vielä tuore ja lämmin, se on helppo parantaa.”

Heikki Alex Saulamo